

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11
Karar Tarihi:28/1/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : Resmi Gazetenin 18.5.1974 günlü 14890 mükerrer sayısında yayımlanan (Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı hakkındaki 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanun)un 2. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu yolundaki iddianın ciddi olduğu kanısına varan mahkeme, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı kanunun 27. maddelerine dayanarak iptalleri istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

I- OLAY :

İstanbul C.Savcılığının 5.7.1971 günlü ve 1971/20797 esas sayılı iddianamesiyle sanıklar hakkında, 3. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açılmış ve Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin 3.4. ve 5. fıkraları uyarınca cezalandırılmaları istenmiştir. Duruşma sırasında C.Savcısı davada uygulanması gerekli 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin biçim yönünden Anayasaya aykırı olarak yasalaştığını, bu bakımdan işin Anayasa Mahkemesine götürülmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Düşüncesi sorulan sanık avukatları aynı isteme katılmışlardır. İleri sürülen Anayasaya aykırılık isteminin ciddi hukuksal nedenlere dayandığını kabul eden yersel mahkeme, Anayasa Mahkemesine başvurmaya karar vermiştir.

II-İTİRAZIN GEREKÇESİ :

İtirazın gerekçesinin özeti :

1803 sayılı Kanunun 5. maddesinin (A) bendi daha önce Anayasa Mahkemesince biçim yönünden Anayasaya aykırı görülmüş ve iptal edilmiştir. 2. madde dahi, sözü edilen Anayasa Mahkemesi kararının dayandığı biçim kurallarına uyulmadan yasalaşmıştır. Bu bakımdan C.Savcısı ve sanık avukatlarınca ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası ciddi niteliktedir.

III-YASA METİNLERİ :

1- İtiraz konusu yasa kuralları:

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesi şöyledir:

“Madde 2-7.2.1974 tarihine kadar işlenmiş:

A)Türk Ceza Kanununun 127,128,129,31,132,133 ncü maddelerinde, 135 nci maddenin ikinci bendinde, 136,137,139 ncu maddelerinde, 146. maddesinin üçüncü fıkrasında, 149. maddesinin üçüncü fıkrasında, 150,152,156,157,158,171,172 ve 384. maddeleriyle Askeri

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Ceza Kanununun 55,56 ve 59. maddelerinde yazılı suçlardan dolayı 5 yıl veya daha az süre ile mahkum olanların cezaları, fer'i ve mütemmim cezaları ile ceza mahkumiyetlerinin sonuçlarını da kapsama üzere affedilmiştir.

Yukarıda yazılı suçlardan dolayı beş yıldan fazla süre ile mahkum edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının beş yılı ve para cezalarının tamamı affedilmiştir.

B) Türk Ceza Kanununun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 403. maddeleriyle 404. maddesinin birinci bendinde ve 406,407,414/1,415,416/2-3,491,492,493,494,495,496,497,498,499,500,503 ve 510. maddeleriyle Askeri Ceza Kanununun 131. ve 132. maddelerinde gösterilen suçları işleyenler hakkında Devlet zararının ödenmesi ve tazminat hükümleri saklı kalmak şartıyla bu maddenin (A) bendi hükmü uygulanır.”

2-İlgili Yasa kuralları :

“Madde 403- 1- Uyuşturucu maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imâl, ithal veya ihraç veyahut bu fiillere teşebbüs edenler on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile birlikte istihsal mntıkaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere üç seneden beş sene kadar sürgün ve uyuşturucu maddelerin her gram veya kusuru için 10 lira ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Şu kadar ki hükmedilecek para cezası 1000 liradan aşağı olamaz.

2- Yukarkı bentte gösterilen uyuşturucu madde eroin, kokain, morfin veya esrar ise faile müebbet ağır hapis cezası verilir.

3- Uyuşturucu maddeleri memleket içinde ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak satanlar veya satışa arzedenler veya satın alanlar veya yanında yahut başka bir yerde bulunduranlar veya bu maddeleri parasız devredenler veya bu suretle devralanlar veya sevk veya nakledenler veya bunların alınıp satılmasına veya devrine veya her ne suretle olursa olsun tedarikine vasıta olanlar, beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla birlikte istihsal mntıkaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere iki seneden beş seneye kadar sürgün ve uyuşturucu maddenin her gram veya kúsuru için 10 lira ağır para cezasıyla cezalandırılır. Şu kadar ki hükmedilecek para cezası 500 liradan aşağı olamaz.

4. Eğer geçen bentteki fiili eroin, kokain, morfin veya esrara taallük ederse ağır hapis cezası on seneden ve ağır para cezası 1000 liradan ve sürgün cezası üç seneden eksik olamaz.

5- Yukarkı bentlerde yazılı cürümleri işlemek maksadiyle teşekkül vücuda getirenlerle bu teşekkülleri idare edenlere veya bunlara dahil olanlara beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

İki ve daha ziyade kimselerin bu cürümleri işlemek için anlaşmaları teşekkül sayılır.

Cürmün, teşekkül vücuda getirenlerle idare edenler veya bu teşekküle dahil bulunanlar tarafından işlenmesi halinde birinci, üçüncü ve dördüncü bentlerde yazılı cezalar bir misli artırılarak hükmolunur. İkinci bentteki halde fiillere idam cezası verilir.

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

6- Birinci, üçüncü ve dördüncü bentlerde yazılı cürümler, bu cürümleri meslek, sanat veya maişet vasıtası haline getirenlerle aralarında anlaşma ve irtibat olmaksızın iki veya daha ziyade kimseler tarafından toplu olarak işlenirse hükmolunacak cezaları yarı nispetinde artırılır. İkinci bentte gösterilen halde idam cezası verilir.

7- 18 yaşını bitirmeyen küçükleri veya ceza ehliyetini haiz bulunmayanların birinci, üçüncü ve dördüncü bentlerde yazılı cürümleri işlemekte kullanan kimseler hakkında asıl fail için tertip olunacak ceza altında bir nispette artırılır ve ikinci bentteki halde idam cezası verilir.

Birinci, ikinci bentlerle, beşinci, altıncı ve yedinci bentlerin idam cezası tertip veya bu cezalar yerine başka bir ceza tayin olunduğu hallerde failin bilcümle menkul veya gayrimenkul mallarının müsaderesine dahi hükmolunur.” (Ağır Ceza)

3- Dayanılan Anayasa kuralı:

Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

“Madde 92/5- Millet Meclisi Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsemezse, her iki Meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit sayıdaki üyelerden bir karma komisyon kurulur. Bu komisyonun hazırladığı metin Millet Meclisine sunulur. Millet Meclisi, Karma Komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisine hazırlanmış olan metinlerden birini olduğu gibi kabul etmek zorundadır. Cumhuriyet Senatosunda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiş olan madde değişikliklerinde, Millet Meclisinin kendi ilk metnini benimsemesi için, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bu halde açık oya başvurulur.”

IV. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi Muhittin Taylan, Kâni Vrana, Kemal Berkem, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Halit ZARBUN, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün, Lütfi Ömerbaş, Hasan Gürsel, Ahmet Salih Çebi, Şevket Müftügil, Nihat O.Akçakayalıoğlu ve Ahmet H.Boyacıoğlu'dan kurulu olarak 3.12.1974 gününde İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca ilk incelemeyi yapmak üzere toplanmıştır. Bu toplantıya aşağıdaki sorunlar üzerinde durulmuştur:

1- Dosyada eksiklik olup olmadığı sorunu :

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanununun 27. maddesinde, itiraz yoluyla mahkemelerce gönderilen işlerde aranacak hususlar belirtilmiştir. Bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava nedeniyle uygulanacak kanun hükümlerini Anayasaya aykırı görürse, bu yoldaki gerekçeli kararını gönderecektir. Şayet mahkeme taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa tarafların bu konudaki iddia ve savunmalarını ve kendini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararını Anayasa Mahkemesine gönderecektir. Dava dosyasının bu konu ile ilgili görülen bölümlerinin onanlı örneğinin de birlikte yollanması gereklidir.

Eldeki işde Anayasaya aykırılık iddiası Cumhuriyet Savcısı tarafından ileri sürülmüş, sanık avukatları buna katılmışlardır. Bu konudaki duruşma tutanağının örneği, Cumhuriyet Savcısının iddianamesi örneği ile birlikte gönderilmiştir. Bu belgeler belirli bir şekilde okunan (İstanbul Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı) mühürü ile (İşbu suret dosyadaki aslına uygundur) açıklaması yapılarak onanmıştır. Her iki belgeye ilişkin mühürler üzerinde imza

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

bulunmaktadır. Bu belgeler İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi başlığını taşıyan ve mahkeme başkanlığının imzalı resim başvurma yazısına bağlı olarak, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı aracılığıyla yollanmıştır. Bu durumda dosya içindeki belgelerin doğruluğundan kuşku duymaya ve bunların 44 sayılı Yasanın öngördüğü koşullardan yoksun bulunduğunu ileri sürmeye olanak görülmemiştir. İşin esasının incelenmesine geçilmelidir.

İhsan Ecemiş, Ahmet Salih Çebi ve Nihat O.Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

2- Esas hakkındaki incelemenin sınırlandırılması sorunu :

Sanıklar üzerine atılan suç, birlikte esrar satıcılığı yapmaktır. Suçun ispatlanması halinde, Türk Ceza Kanununun 403. maddesiyle cezalandırılacaklardır. Cumhuriyet Savcısının iddiasına göre sanıkların eylemlerine, bu maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları uymaktadır. Eylemin iddianamede belirtilen niteliği de bu kanıyı desteklemektedir. O halde esas hakkında inceleme yapılırken Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin olayla ilgili hükümlerinin gözönünde tutulması, gerekmektedir.

1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinde bir çok suç türleri arasında Türk Ceza Kanununun 403. maddesi kapsamına giren suçlara ilişkin cezaların da kısmen affi öngörülmüştür. Mahkemece olayda uygulanacak hükmün, “yukarıda açıklandığı üzere” sözü edilen maddenin ancak üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları ile sınırlandırılması gerekecektir. Böyle olunca (B) bendinde yazılı başka suçlara ilişkin hükümler açısından esas incelemenin yapılmasına yer kalmayacaktır. Esas inceleme kapsamının açıklanan biçimde sınırlandırılması Anayasanın 151. ve 44 sayılı Yasanın 27. maddeleri gereğinden bulunmaktadır.

Nihat O. Akçakayalıoğlu, itirazın 2. maddenin (B) bendinin tümünü kapsadığı, bu bent içerisinde bir ayırım yapılmasına olanak bulunmadığı gerekçesiyle yukarıda anılan sınırlama kararına katılmamıştır.

3- Anayasa Mahkemesinin itirazı inceleme gerekli ve yetkili olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affi hakkındaki yasama belgelerinin Anayasaya uygunluk denetimine tabi olup olamayacağı sorunu üzerinde de tartışmalar yapılmış ve bu denetimin yapılmasına anayasal açıdan olanak bulunduğu sonucuna varılmıştır. Konu hakkındaki gerekçe daha önce 28.11.1974 günlü, Esas:1974/34, Karar: 1974/50 sayılı karardır (Resmi Gazete 21.1.1975 gün, Sayı: 15125) açıklanmış olduğundan burada yenilenmesine gerek görülmemiştir.

Bu görüşe Halit Zarbun katılmamıştır.

Dosyada başkaca eksiklik görülmediğinden işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

V-ESASIN İNCELENMESİ :

İtirazın esasına ilişkin rapor, İstanbul Cumhuriyet Savcılığının 19.11 1974 gün ve 974/139611 sayılı yazısına bağlı olarak gelen İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinin gerekçeli yazısı ve onanlı duruşma tutanağı ve ara kararı, Cumhuriyet Savcılığı iddianamesi, iptali istenen yasa kuralı dayanılan Anayasa kuralları, bunlara ilişkin gerekçeler, başka yasama belgeleri, konu ile ilgili öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

1- Suç ve cezaların affı hakkındaki yasama belgelerinin anayasal denetime tabi olup olmayacağı, kurulda değişiklik olması nedeniyle, yeniden tartışmalara yol açmış, sonuçta bu konunun ilk inceleme evresinde incelenerek çözülmüş olduğu ve Anayasa Mahkemesinin denetim görevi alanına girdiği saptanmış bulunmasına göre, artık yeniden bu konunun ele alınarak görüşülmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Şahap Arıç, Halit ZARBUN ve Ziya Önel bu görüşe katılmamışlardır.

2- Anayasal denetim isteğinde bulunan İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi, iptal davası konusu yapılan yasa kuralının biçim yönünden Anayasaya uygun olarak yasalaşmadığı ve bu nedenle iptali gerektiği kanısını sürmektedir.

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 5. maddesinin (A) bendi, daha önce Anayasa Mahkemesine doğrudan doğruya iptal davası konusu olarak getirilmiş ve Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen biçim kuralına aykırılığı saptanarak iptal edilmiştir. Bu konudaki 2.7.1974 günlü ve 19/31 sayılı karar Resmi Gazetenin 12.7.1974 günlü, 14943 sayılı nüshasında yayımlanmıştır. 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinde Türk Ceza Kanununun çeşitli maddelerine ilişkin başka hükümler de Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen biçim kurallarına aykırılığı nedeniyle iptal edilmiştir. (Resmi Gazetenin 27.1.1975 günlü, 15131 sayılı, 29.1.1975 günlü, 15131 sayılı, 23.2.1975 günlü, 15158 sayılı, 25.2.1975 günlü, 15160 sayılı nüshaları,)

Eldeki işde uygulanan yasa kuralı da 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendine ilişkindir ve biraz önce sözü edilen kararlarda belirtilen biçim eksikliğiyle oluşmuştur. Şu halde bu kararlarda yer alan iptal nedenleri eldeki iş için de geçerli olduğundan burada yinelenmesine gerek yoktur.

Ancak 3.12.1974 günlü ilk inceleme evresinde kararlaştırıldığı üzere 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendi hakkında sadece, mahkemenin elindeki davada uygulama yeri bulunan Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları yönünden iptal kararı verilmesi gerekmektedir. Oysa 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendi itiraz yoluyla gelen başka bir işde Mahkememizce Anayasaya uygunluk denetiminden geçirilmiş ve Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkraları yönünden olayla sınırlı olarak iptaline 7.1.1975 gün, Esas: 1974/51, Karar 1975/3 sayı ile karar verilmiştir. (Bu karar Resmi Gazetenin 23.2.1975 günlü, 15158 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.) Böyle olunca eldeki işde 1803 sayılı Yasanın 2/B. maddesinin Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına ilişkin bölümü hakkında yeniden karar verilmesine yer yoktur. Sadece beşinci fıkrasına ilişkin bölümü yönünden iptal kararı verilmesi gerekmektedir.

Muhittin Gürün ve Nihat O. Akçakayalıoğlu, kendine özgü gerekçesi saklı kalmak üzere, iptal sonucuna katılmışlardır.

Kemal Berkem, Şahap Arıç, Halit ZARBUN, Ahmet Koçak ve Ahmet Salih Çebi bu görüşe katılmamışlardır.

3- İtiraz konusu yasa kuralının biçim yönünden iptaline karar verilmiş olmakla, artık esas yönünden Anayasaya aykırılık sorunu üzerinde durulmasına yer kalmamıştır.

4- İptal hükmünün yürürlüğe giriş günü:

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesince Anayasaya aykırı olduğundan iptaline karar verilen kanun veya içtüzük veyahut bunların iptal edilen kuralları, gerekçeli kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günde yürürlükten kalkar. Gereken hallerde, Anayasa Mahkemesi, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir. Bu gün, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 50. maddesinin dördüncü fıkrasında da, Anayasa Mahkemesinin, iptal dolayısıyla oluşacak boşluğu, kamu düzenini tehdit edici nitelikte görürse, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştıracığı ve boşluğun doldurulması için Yasama Meclisleri Başkanlıklarına ve Başbakanlığa durumu duyuracağı yazılıdır.

Yukarıda belirlendiği üzere, 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin, Anayasaya biçim yönünden aykırılığı nedeniyle ve Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin olayla ilgili hükümleri yönünden iptali öngörülmüştür. İptal, yasa kuralının Anayasaya uygun biçimde oluşmamış bulunduğu yolunda Anayasa Mahkemesince saptanan duruma ve varılan sonuca dayanmaktadır. 1803 sayılı Kanunun affettiği suç ve cezaların niteliği ve niceliği ile beliren kapsamı karşısında iptal hükmünün kamu düzenini tehdit edici yasal bir boşluğu oluşturacağından da söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve uygulanması Anayasaca, Anayasa Mahkemesinin işi değerlendirilip gerekli görmesine bırakılmış bulunan salt yetkinin kullanılmasına ve iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına ve iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına gerek görülmemiştir.

Kemal Berkem, Şahap Arıç, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner ve Nihat O. Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

IV-SONUÇ :

1- İlk inceleme evresinde görev sorunu incelenerek çözülmüş olduğundan konunun yeniden ele alınarak görüşülmesine yer olmadığına Şahap Arıç, Halit ZARBUN ve Ziya Önel'in karşı oylarıyla ve oyçokluğu ile;

2- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı kanunun 2. maddesinin itiraz konusu yapılan (B) bendinin, itiraz yolu ile gelen başka bir işte Mahkememizce Anayasaya uygunluk denetiminden geçirilerek Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarına uyan olayla sınırlı olarak iptaline, 7.1.1975 günlü, Esas: 1974/51, Karar: 1975/3 sayı ile karar verildiğinden bu işte itirazın (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarına ilişkin bölümü hakkında karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle,

3- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı kanunun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın, Millet Meclisinde Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrası hükmüne aykırı olarak oylanmış bulunması nedeni ile biçim yönünden ve Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin beşinci fıkrasıyla sınırlı olarak iptaline, Kemal Berkem, Şahap Arıç, Halit ZARBUN, Ahmet Koçak Ahmet Salih Çebi'nin karşı oyları ile ve oyçokluğu ile;

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

4- İtiraz konusu kurallar biçim yönünden iptal edilmiş olduğuna göre ayrıca esas yönünden aykırılık sorunu üzerinde durulmasına yer olmadığına oybirliği ile;

5- İşin niteliğine göre Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iptal hükümlerinin yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına yer olmadığına, Kemal Berkem, Şahap Arıç, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner ve Nihat O.Akçakayalıoğlu'nun karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile;

28.1.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Kemal BERKEM
Üye	Üye	Üye
Şahap ARIÇ	Halit ZARBUN	Ziya ÖNEL
Karşıoy ektedir.		Karşıoy yazısı ektedir.
Üye	Üye	Üye
Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK	Muhittin GÜRÜN
Karşıoy yazısı ektedir.	Karşıoy yazısı ektedir.	Karşıoy ektedir.
Üye	Üye	Üye
Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ	Şevket MÜFTÜGİL
Karşıoy yazısı eklidir		

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Üye

Adil ESMER

Üye

Nihat
O.AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H.BOYACIOĞLU

Karşıoy yazısı ektedir.

KARŞIOY YAZISI

Mahkememizce;

a) İtirazın incelenmesinin Anayasa Mahkemesi'nin görevi içine girdiğine;

b) 1803 sayılı Af Kanununun itiraz konusu maddesinin biçim yönünden iptaline;

c) İşin niteliğine göre Anayasa'nın değişik 152 nci maddesinin 2. fıkrası uyarınca iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına yer olmadığına oyçokluğuyla karar verilmiştir. Anayasa'ya uygun görmediğimden kararın bu kısımlarına katılmıyorum.

Bu konulardaki karşıoylarım, (21 Ocak 1975 gün ve 15125 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, Anayasa Mahkemesi'nin 1974/34,1974/50 sayı ve 20.11.1974 günlü) kararındaki karşıoy yazımın I,II,III nolu kısımlarında tafsilâtlı olarak yazdığım karşıoyların prensipleri itibariyle aynı nitelikte olduğundan bunların burada tekrarına lüzum görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle Mahkememizin bu kararının Anayasaya uygun olmadığını bildirdiğim kısımlarına, sözügeçen karşıoy yazımın I,II,III. nolu bendlerinde gösterilen nedenlerle karşıyım.

Üye

Şahap ARIÇ

KARŞIOY YAZISI

I.1803 sayılı Yasaya ilişkin teklifle ilgili madde metinlerinin, Millet Meclisi Genel Kurulunda, ayrı ayrı oylanmış bulunması, Anayasa'nın 92 nci maddesine aykırı düşmediğinden itiraz konusu kuralın biçim yönünden iptali gerekmiyeceği;

II. Anayasa Mahkemesi'nce biçim yönünden iptal edilip esasın incelenmesine girilmeyen hallerde oluşacak ve kamu düzenini bozacak nitelikte bulunan yasal boşluğun, yasama organınca, yeni bir düzenleme ile doldurulmasına olanak sağlanmak üzere, Anayasa'nın 152 ve 44 sayılı Yasanın 50 nci maddeleri uyarınca, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih için bir süre verilmesi uygun olacağı

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

görüşü ile çoğunluk kararına karşıyım.

Üye
Kemal
BERKEM

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 günlü, 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun bu kararına da katılmıyorum.

Üye
Halit ZARBUN

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 28.11.1974 günlü, 1974/34 Esas ve 1974/50 sayılı kararında açıkladığım nedenlerle çoğunluğun görev ve süreye ilişkin görüşlerine katılmıyorum.

Üye
Ziya ÖNEL

KARŞIOY YAZISI

Cumhuriyetin 50. Yılı dolayısıyla yayımlanan 1803 sayılı Af Kanununun 2 nci maddesinin (B) bendinin, Millet Meclisinde Anayasanın 92 nci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı biçimde oylanmış olması nedeniyle Anayasa Mahkemesince, esası incelenmeksizin ve TCK.nun 403. maddesinin beşinci fıkrasıyla sınırlı olmak üzere iptaline karar verilmiştir. Bu itibarla Yasama Organının sözü edilen hükmü yeniden düzenlenmek yetkisi mevcuttur. Böyle olunca, yasama organına bu yetkisini kullanabilme olanağının sağlanması zorunluğu ortaya çıkmaktadır.

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Yasama Organının bu yetkisini kullanabilmesi için de Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren -Anayasanın 152 nci maddesiyle 44 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince- iptal hükmünün yürürlüğe girmesi için yeterli bir sürenin saptanması gerekmektedir. Böyle bir süre verilmediği takdirde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte iptal edilen kanun hüküm yürürlükten kalkacak ve bu suretle Yasama Organının bu bend hükmünü yeniden düzenlenmesine zaman ve fırsat kalmıyacaktır.

İptal hükmünün yürürlüğe girmesinde bir süre kabul edilmek için her halde kamu düzenini tehdit edici sayılacak boşluk meydana gelmesine gerek bulunmamaktadır. Anayasanın 152 nci maddesinin üçüncü fıkrasında da Anayasanın bu hükmüne paralel olarak yine böyle bir şart konulmamış ve Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hallerde iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabileceği de yazılmış ve bundan ayrı olarak aynı maddenin dördüncü fıkrasında da (bir kanun veya içtüzüğün veya bunların belirli hükümlerinin iptali halinde meydana gelecek boşluğun kamu düzenini tehdit edici mahiyette) görülmesi halinde ise iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihin kararlaştırılması gerektiği hükmüne bağlanmıştır.

Görülüyor ki: gerek Anayasanın ve gerek 44 sayılı Kanunun bu hükümlerine göre iptal hükmünün yürürlüğe girmesi için süre saptanması her halde (Kamu düzenini tehdit edici bir boşluk)un meydana gelmesine gerek bulunmamaktadır. Sadece (gereken haller) de böyle bir süre verilebilecektir.

Olayda Anayasanın 152 nci maddesinde yer alan (gereken hal) unsuru bulunup bulunmadığı hususuna gelince:

Anayasanın 64 ncü maddesine göre genel ve özel af ilân etme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine ait bulunmaktadır. Büyük Millet Meclisi Affın kapsamını belli etmeğe de yetkilidir. Anayasa Mahkemesinin görüşü de bu merkezdedir. (Anayasa Mahkemesi Kararı: 9.6.1964 gün, 1964/12, 1964/47 Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi:, cilt 2, S:176).

Kanun koyucu, Anayasanın verdiği bu yetkiye dayanarak sosyal yararları da gözönünde tutmak suretile 1803 sayılı Af Kanunu ile bir kısım suçları ve cezalarını tamamen affederken bir kısım suçların cezalarının 12 yılını ve diğer bir kısım suçların cezalarının ise yalnız beş yılını affetmeyi uygun bulmuş ve bu arada Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin 5 sayılı bendinde yazılı uyuşturucu madde ticareti yapmak için teşekkül vücuda getirenlerin bu suçlarının tamamen affını değil yalnız cezalarından beş yılının indirilmesini öngörmüştür.

İptal hükmünün yürürlüğe girmesi hususunda süre tanınmaması halinde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte Af Kanununun söz konusu kuralı yürürlükten kalkacak ve böylece bu uyuşturucu madde ticareti yapanların suçları dahi, kanun koyucunun takdiri ve iradesi dışında bu kanunun birinci maddesindeki geniş kapsamlı affa tâbi tutulmuş olacaktır.

Yukarıda yazılı nedenlerle,Anayasanın 152 nci maddesi gereğince iptal hükmünün yürürlüğe girmesi için yeterli bir süre verilmesi gerekeceği kanısındayım. Bu bakımdan karara karşıyım.

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Üye

Abdullah
ÜNER

KARŞIOY YAZISI

29.1.1975 günlü 15133 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 gün ve 1974/39-51 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazısının 2 numaralı bendinde açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun iptal hakkında görüşlerine karşıyım.

Üye

Ahmet Salih
ÇEBİ

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1974/34-50 sayılı Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin karşıoy yazısının 3 numaralı bendinde açıkladığım gerekçe ile, çoğunluğun bu kararının aynı konu ile ilgili kısmına katılmıyorum.

Üye

Ahmet KOÇAK

KARŞIOY YAZISI

Yukarıki kararda (1974/55-1975/11), kanun teklif ve tasarılarının Cumhuriyet Senatosundaki görüşülmeleri sonucunda, Millet Meclisince kabul edilmiş bulunan madde metinlerinin değiştirilmesi ve Millet Meclisince de bu değişikliklerin benimsenmemesi nedeniyle sorunun, Anayasa'nın 92. maddesinin beşinci fıkrası gereğince Karma Komisyona gitmesi halinde; benimsenmeyen maddelere ilişkin olarak Cumhuriyet Senatosunca, karma komisyonca ve Millet Meclisince düzenlenen metinlerinin tümünün üç ayrı liste halinde ve her listenin toptan Millet Meclisinde oylanmaları gerektiği öne sürülerek, 1803 sayılı Af Kanunu hakkında bu yolda işlem yapılmıyarak maddelerin ayrı ayrı oya sunulmuş olmaları, Anayasaya aykırılık nedeni sayılmış ve iptal kararı bu gerekçeye dayandırılmaktadır.

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Bu görüş, Anayasa'nın, hem 92. maddesine, hem de temel ilkelerine aykırı bulunmaktadır.

İptal kararının dayandırılması gereken düşünceler ise 2.7.1974 ve 28.11.1974 günlü ve (1974/19-1974/31), (1974/39-1974/51) sayılı Anayasa Mahkemesi kararlarına ilişkin karşıoy yazılarımda genişliğine belirtilmiş olduğundan tekrarı gereksiz bulunmuştur. (Resmi Gazete: Günler 12.7.1974, 29.1.1975 sayı :14943,S.9-12,15133-S.19-20)

Söz konusu karşıoy yazılarımda açıklanan nedenlerle bu kararın gerekçesine katılmıyorum.

Üye

Muhittin
GÜRÜN

KARŞIOY YAZISI

1- Bir resmi belgeyi düzenleyen ad ve soyadının açıklanması, muhtevasının gerçeğe uygun olmasında sorumluluk yükleyen birinin varlığını belirtmek ve inancı sağlamak içindir.

Hâl böyle olunca düzenleyicisinin kimliğinin açıklanmasından kaçınılması belge muhtevasının gerçeğe uygunluğunu temin edememe anlamına gelir.

Bu nedenle Mahkemeden gönderilen ve davanın incelenmesinde esas alınacak belgeleri düzenleyen hâkim ile kâtibin ad ve soyadlarının açıklanmamış oluşunu, tamamlanması zorunlu bir eksiklik saymaktayım.

2- T.C.Anayasası'nın 92. madde beşinci fıkrâ hükmünün işletilişi bakımından "oylanacak metin" ve "oylanacak usulü" için, 14943 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2.7.1974 ve 19/31 sayılı Mahkememiz kararına bağlı Karşıoy yazımda açıkladığım ve 1803 sayılı kanunun 2. maddesi (B) bendinin taşıdığı ayrıcalık hükmünün niteliği hakkında (aynı madde-A- bendi için dahi geçerli olarak) Resmi Gazetenin 15125 sayısında yayımlanan Mahkememiz 28.11.1974 günlü kararına ek karşıoy yazımda belirttiğim

Yine bu 15125 sayılı Resmi Gazete'de yer alan karşıoy yazımda da iptâl hükmünün yürürlüğünün bir ileri tarihe bırakılması zorunluk olarak gösterdiğim,

nedenlerle iptal hükmüne sonucu itibariyle katılmakta, bu hükmün yürürlüğünün ilerideki bir güne bırakılmayışına karşı bulunmaktayım.

Üye

Esas Sayısı : 1974/55
Karar Sayısı : 1975/11

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU